

Az ítéltábla a dr. Váczi Miklós ügyvéd által képviselt **felperesnek** a dr. Bai Mónika ügyvéd által képviselt **I.r. alperes** ellen személyhez fűződő jogok megsértése iránti perében a Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság 2011. április 29. napján kelt 18.P.20.792/2008/56. számú ítélete ellen az I.r.alperes részéről 57., a felperes részéről 58.szám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét - a megállapított kamatfizetési kötelezettséget nem érintve - részben és akként változtatja meg, hogy az I.r. alperes által a felperes részére látogatási többletköltség címén fizetendő 12.000,- (Tizenkettőezer) forint összegét 15.000,- (Tizenöt ezer) forintra, az élelemfeljavítás költség címén fizetett 137.800,- (Egyszázharminchétezer-nyolcszáz) forint összeget 172.250,- (Egyszázhetvenkettőezer-kettőszázötven) forintra, a fizioterápiás költség címén megállapított 44.000,- (Negyvennégyezer) forint összeget 55.000,- (Ötvenöt ezer) forintra, a Bioptron lámpa költségeként megállapított 296.800,- (Kettőszázkilencvenhatezer-nyolcszáz) forintot 371.000,- (Háromszázhetvenegyezer) forintra, míg a havi 6.400,- (Hatezer-négyszáz) forint összegű gyógyszerköltség járadék havi összegét 8.000,- (Nyolcezer) forintra emeli fel.

A 2005. augusztus 30. napjától 2011. április 30. napjáig megállapított gyógyszerköltség hátralék összegét az ítéltábla 462.000,- (Négyszázhatvankettőezer) forint összegre emeli fel.

Kötelezi az ítéltábla az I.r. alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperes részére 52.500,- (Ötvenkettőezer-ötszáz) forint összeget és ennek 2005. augusztus 30. napjától a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatát.

Kötelezi az ítéltábla az I.r.alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 200.000,- (Kettőszázezer) forint összeget és ennek 2005. október 1. napjától a kifizetés napjáig számított, a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatát.

Kötelezi az ítéltábla az I.r. alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 2006. március 1. napjától kezdődően minden hónap 15. napjáig előre esedékesen havi 10.000,- (Tízezer) forint háztartási kisegítő járadékot. Megállapítja az ítéltábla, hogy az I.r. alperesnek 2006.

március 1. napjától 2012. június 30. napjáig bezárólag 597.600,- (Ötszázkilencvenhétezer-hatszáz) forint hátraléka keletkezett. Kötelezi a bíróság az I.r. alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 597.600,- (Ötszázkilencvenhétezer-hatszáz) forintot és ezen összegnek 2009. május 15. napjától a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatát.

Kötelezi a bíróság az I.r. alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 72.000,- (Hetvenkettőezer) forint összeget és ennek 2008. június hó 15. napjától a kifizetés napjáig járó, késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatát.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Az elsőfokú ítélet perköltségre vonatkozó rendelkezéseit mellőzve kötelezi az I.r.alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 635.000,- (Hatszázharmincötezer) forint első- és másodfokú perköltséget.

Kötelezi az ítélőtábla az I.r.alperest, hogy 148.500,- (Egyszáznegyvennyolcezer-ötszáz) forint feljegyzett elsőfokú eljárási illetéket és 82.500,- (Nyolcvankettőezer-ötszáz) forint fellebbezési illetéket fizessen meg az államnak felhívásra. Az illeték fennmaradó összegét az állam viseli.

Kötelezi a bíróság az I.r.alperest, hogy a Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság Gazdasági Hivatala külön felhívására fizessen meg az államnak 120.500,- (Egyszázhúszezer-ötszáz) forint állam által előlegezett költséget. Az előlegezett költség fennmaradó összegét az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s:

A Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság fellebbezéssel támadott ítéletében kötelezte az I.r.alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 12.000,- forintot és ezen összegnek 2005. szeptember 17. napjától a kifizetés napjáig járó, 137.800,- forintot és ezen összegnek 2006.június 1. napjától a kifizetés napjáig járó, 44.000,-

forintot és ezen összegnek 2005. december 3. napjától a kifizetésig járó, a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatát. Kötelezte a bíróság az I.r.alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 2005. augusztus 30. napjától kezdődően minden hónap 15. napjáig előre esedékesen 6.400,- forintot. Megállapította a bíróság, hogy I.r.alperesnek 2005. augusztus 30. és 2011. április 30. napja közötti időre 353.200,- forint hátraléka keletkezett. Kötelezte az I.r.alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 353.200,- forintot, valamint ezen összeg után 2008. június 1.napjától a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett

naptári félétet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatot.

Kötelezte a bíróság az I.r.alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 296.800,- forintot, valamint 1.000.000,- forintot és ezen összeg 2005. augusztus 30. napjától a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félétet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatát.

Ezt meghaladóan a bíróság a felperes kereseti kérelmét elutasította. Kötelezte a bíróság az I.r. alperest, hogy fizessen meg a Magyar Államnak külön felhívásra 93.400,- forint le nem rótt eljárási illetéket. Megállapította, hogy az ezt meghaladó illeték az állam terhén marad. Kötelezte a bíróság az I.r.alperest, hogy fizessen meg a Magyar Államnak a Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság Gazdasági Hivatala külön felhívására 91.103,- forint előlegezett szakértői díjat. Az ezt meghaladó szakértői díjat az állam viseli. Kötelezte a bíróság az I.r.alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 150.000,- forint perköltséget.

Az elsőfokú bíróság ítéletének tényállásában rögzítette, hogy 2005. augusztus 30. napján a II.r.alperes személygépkocsijával szabálytalanul közlekedve nekiütközött a motorral haladó felperesnek. A II.r.alperes a baleset során megszegte a KRESZ 31.§.(5) bekezdés c./ pontjának I. fordulatában foglalt rendelkezést, amely magatartása vezetett a baleset bekövetkezéséhez. II.r.alperest a Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság Katonai Tanácsa KB.II.85/2005/12. számú határozatával közúti baleset gondatlan okozásának vétségében bűnösnek mondta ki és pénzbüntetésre ítélte.

A balesetet megelőzően a motorkerékpárral közlekedő felperes túllépte a megengedett sebességhatárt, ezért 68-70 km/órás sebességről fékezve 63-64 km/órás sebességgel ütközött az akkor 8 km/órás sebességgel kanyarodó személygépkocsinak. A megengedett sebességgel közlekedve a felperes az ütközés pillanatáig 32 km/órás sebességre tudott volna lefékezni.

Megállapítható, hogy a baleset abban az esetben is bekövetkezett volna, amennyiben felperes a megengedett sebességgel közlekedik, 8 napon túl gyógyuló sérülés a 32 km/órás sebességű ütközésnél sem zárható ki. Ez esetben más jellegű sérülések jöhetnek létre, mint amilyenek a nagyobb sebességgel történő ütközés következtében kialakultak. A 32 km/órás sebességű ütközésnél keletkező sérülések jellege, azok

maradványtünetei és azoknak a felperes jövőbeni életére gyakorolt hatása szakértői módszerekkel pontosan nem határozható meg.

A fentiek alapján az elsőfokú bíróság úgy foglalt állást, hogy a baleset bekövetkezésében és sérülései kialakulásában a felperest 20 % közrehatás terheli.

A baleset következtében a felperes orrtörést, agyrázkódást, jobb orsócsontja testtávoli végének törését, jobb alsó és felső és baloldali felső szeméremcsont szárának törését

szenvedte el. Csuklóizületi törése miatt a csont tömlős felritkulása szövődményként lépett fel, amely miatt ismételt műtét volt szükséges.

A felperesnél maradandó fogyatékoságként értékelhető csuklóizületi mozgáskorlátozottság, elfajulásos elváltozás, a térdizületi degeneráció. A szeméremcsont-törés maradványaként szülőcsatornát szűkítő elváltozás alakult ki.

Orrcsont-törése következtében szaglászgyengülés jött létre, agyrázkódása miatt állandó fejfájás alakult ki. A felperesnél 20 % mértékű össz-szervezeti egészségkárosodás állapítható meg, munkaképesség-csökkenése 35 %.

A baleset következtében a felperes korábbi kutyakozmetikusi és állatorvosi asszisztensi tevékenységét csak ereje fokozott megfeszítésével végezhetné. 2008. március 17-től értékesítési munkatársként dolgozik a "A" Kft. alkalmazásában. Havi jövedelme 2012.évben bruttó 150.000,- , nettó 95.250,- forint.

Felperes jelenlegi állapota nem teszi lehetővé a korábbi kifejezetten aktív, sportos életmódjának, szabadidős tevékenységeinek (motorozás, fallabda, lövészet, gitározás) folytatását. Állapota a nagyobb fizikai igénybevételt jelentő házimunkák elvégzésében is gátolja.

Felperes és szülei között 2009. február 3. napján létrejött engedményezési megállapodás alapján a szülők a felperesre engedményezték a közlekedési balesetből eredő kárigényeiket.

Felperes kereseti kérelmét a balesetet okozó II.r. alperes kötelező felelősség biztosítójával, az I.r. alperessel szemben tartotta fenn. Keresetétől II.r.alperessel szemben elállt, ezért a bíróság vele szemben az eljárást megszüntette.

Az elsőfokú bíróság a baleset következtében a felperes által érvényesített vagyoni és nem vagyoni kárigényeket részben, az alábbiak szerint látta alaposnak.

Mérlegelése szerint a felperes 20 % arányban köteles a bekövetkezett kár viselésére. Az a körülmény, hogy szakértői vizsgálattal nem állapítható meg, hogy milyen jellegű, súlyosságú, de kétségtelenül bekövetkező sérüléseket szenvedett volna el a felperes szabályos közlekedés mellett, nem eredményezheti azt, hogy kizárólag II.r.alperest terhelje a felelősség a kár bekövetkeztéért.

A kórházi ápolás miatt megvásárolt ingóságok költségeként érvényesített 26.000,- forint összegű kárigényt az elsőfokú bíróság bizonyítatlanság okán utasította el. Rámutatott, hogy a felperes édesanyjának tanúvallomása nem egyezik teljes körűen a felperes által előadottakkal, így nem állapítható meg, hogy pontosan milyen ingóságok, milyen összegben történő megvásárlása vált szükségessé a kórházi tartózkodással kapcsolatosan. Ezért az I.r.alperes által ezen a címen kifizetett 5.000,- forint elegendő a felperes kárpótlására.

Látogatási többletköltségként címén a felperes 15.000,- forint összegű igényt érvényesített elszámolva, hogy az I.r. alperes ezen a címen 10.000,- forintot már megfizetett. Az elsőfokú bíróság a meghallgatott tanúk vallomása és a becsatolt okirati bizonyítékok alapján igazoltnak látta, hogy a kórházban töltött időszak alatt a felperest szülei naponta látogatták pannonhalmi lakóhelyükről. A 20 %-os közrehatás figyelembevételével az elsőfokú bíróság 12.000,- forintot és ennek törvényes késedelmi kamatait látta megalapozottnak.

A felperes 172.250,- forint élelemfeljavítási költséget igényelt. Az elsőfokú bíróság a beszerzett szakértői vélemény alapján az élelem kiegészítést 18 hónap időtartamban tartotta indokoltnak. Az első hat hónapban napi 500,-, ezt követő egy évben napi 250,- forint összeg alapulvételével a 20 % közrehatást figyelembe véve 137.800,- forint összegben látta megalapozottnak a felperes ezen a címen előterjesztett igényét.

Az elsőfokú bíróság a 240.000,- forint összegű ápolási díj iránti igényt annak okán utasította el, hogy felperest a hozzátartozói ingyenesen ápolták, ezért ezen a címen a felperesnek kára nem merült fel. A hozzátartozó által végzett ingyenes ápolás a felperes vagyonában értékcsökkenést nem okozott, elmaradt vagyoni előnyt sem eredményezett, ezzel kapcsolatosan a felperesnek költsége sem merült fel.

Igazolta a felperes a ... lakóhelyéről a fizioterápiás kezelésekre történő szállításával felmerülő 55.000,- forint összegű költséget is. A kezelések számát, a távolságot, az üzemanyag árakat, a használt gépkocsi átlagfogyasztását, valamint a kísérő napidíját figyelembe véve ezen a címen érvényesített 80.000,- forint összeget az elsőfokú bíróság indokoltnak látta. Levonva ebből az I.r. alperes által ezen a címen kifizetett 20.000,- forint összeget, valamint figyelembe véve a 20 %-os felperesi közrehatást, az elsőfokú bíróság 44.000,- forint és kamatai megfizetésére kötelezte az I.r. alperest.

A felperes 2006. február 1. napjától kezdődően havi 20.000,- forint háztartási kisegítő járadék iránt terjesztett elő igényt. Mivel a háztartási munkát a felperes javára hozzátartozói ingyenesen végezték, ezért ez a felperesnél kárként nem jelentkezhetett, így a bíróság a kereseti kérelmet ekörben elutasította.

A felperes által 2005. augusztus 30. napjától havi 8.000,- forint összegben érvényesített gyógyszerköltség-igényt az elsőfokú bíróság 6.400,- forint/hó összegben elfogadta.

Az orvosszakértői vélemény alátámasztotta, hogy a felperes állapota, maradvány sérülései a rendszeres gyógyszerzedést indokolják. Figyelemmel az aktuális gyógyszerárakra, a havi 8.000,- forint gyógyszerkiadás sem eltúlzott. A 20 %-os közrehatás figyelembevételével az elsőfokú bíróság havi 6.400,- forint összegben látta a gyógyszerköltség címén érvényesített járadék összegét megállapíthatónak. I.r. alperesnek 2005. augusztus 30. napjától 2011. április 30. napjáig összesen 435.000,- forint hátraléka halmozódott fel, amelyből az I.r. alperes 82.000,- forint összeget térített meg. A felperesnek járó hátralék összege 353.200,- forint, amely után a középátlagos időponttól kezdődően állapított meg az elsőfokú bíróság kamatot.

A felperes a sérülései miatt szükségessé vált biopton-lámpa 371.000,- forint költségét is kárként érvényesítette. Mivel a lámpa használata a felperes gyógyulását elősegítette, a súlyosabb szövődmények kialakulását megakadályozta, ezért az elsőfokú bíróság ezen költséget - 20 %-os közrehatás figyelembevételével - 296.800,- forint összegben megalapozottnak látta.

A felperes 2008. március 17. napjától havi 15.000,- forint, 2009. januárjától havi 16.082,- forint többleterő-kifejtés járadék iránt terjesztett elő igényt. Az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy téves az a felperesi érvelés, miszerint önmagában a munkaképesség csökkenése megalapozza a többleterő-kifejtési járadékot. A Ptk.356.§.(1) és (3) bekezdéseinek alkalmazásához a bíróságnak vizsgálnia kell a betöltött munkakört, a baleset előtt és után elért jövedelmeket, amelyből levonandó a rendkívüli munkateljesítménnyel elért jövedelemrész. Figyelemmel arra, hogy a felperes a baleset előtti jövedelmét nem igazolta, a munkaképesség-csökkenés pedig önmagában nem alapja a járadékigénynek, ezért az elsőfokú bíróság az ekörben előterjesztett kereseti kérelmet elutasította.

Az elsőfokú bíróság - az I.r.alperes által ezen a címen már megfizetett 2.000.000,- forinton túl - a felperes által igényelt további 1.000.000,- forint nem vagyoni kártérítést megalapozottnak látta. A baleset következtében elszenvedett maradandó fogyatékoságot, az ennek következtében előállt hátrányos életmódváltozást, össz-szervezeti egészségkárosodást és munkaképesség-csökkenést figyelembe véve az összesen 3.000.000,- forint összegű nem vagyoni kártérítés eltúlzottnak nem tekinthető.

Az elsőfokú bíróság a perköltségről a felperes 68 %-os pernyertességének figyelembevételével a Pp.81.§. alapján döntött.

Az ítélettel szemben mindkét fél fellebbezéssel élt.

Alperes az elsőfokú ítélet megváltoztatását kérte akként, hogy a bíróság a nem vagyoni kártérítés iránt előterjesztett 1.000.000,- forint összegű kereseti kérelmet utasítsa el. Álláspontja szerint a felperes nem vagyoni kárainak kompenzálására az általa már teljesített 2.000.000,- forint elegendő.

A felperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatását kérte akként, hogy a másodfokú bíróság a felperes által előterjesztett kereseti kérelemnek teljes egészében adjon helyt.

Vitatta az elsőfokú bíróság által a felperesi 20 %-os közrehatás, és a kármegosztás tekintetében elfoglalt álláspontot. Alperes teljes kártérítési felelőssége megállapítását kérte. A Pp.164.§.(1), a Ptk. 346.§.(1) , 339.§.(1), és 340.§.(1) bekezdéseinek összevetéséből az állapítható meg, hogy a kártérítés megfizetése alóli mentesülést lehetővé tevő körülmények bizonyítása az alperest terheli. Ezt támasztja alá az alperes által idézett BH 1991.évi 187.számú jogeset, amelyben a Legfelsőbb Bíróság akként foglalt állást, hogy a károkozóra hárul a bizonyítási teher abban a vonatkozásban, hogy a károkozás neki nem volt felróható. Azaz I.r. alperesnek kellett volna bizonyítania, hogy a konkrétan bekövetkező sérülések egy

része nem II.r.alperesnek felróhatóan, hanem a felperesi sebesség-túllépés tényéből eredően a felperesnek felróhatóan következett be.

A beszerzett orvosszakértői vélemény valószínűsíti, hogy a sebesség-túllépés nélkül is súlyos sérülések keletkeztek volna. Az ennek hiányában is szükségszerűen bekövetkező sérülések mértéke és azok következményei azonban orvosszakértői módszerrel nem megállapíthatók. A sebesség-túllépés nélkül bekövetkező enyhébb sérülések bizonyítatlansága az alperesen lévő bizonyítási teher következtében az alperes terhén értékelendő, így a felperes közrehatása a baleset bekövetkeztében és a sérülések kialakulásában, nem állapítható meg. Utalt a fellebbezésben felperes arra is, hogy alacsonyabb sebességgel történő ütközés esetén a felperes valószínűleg nem a gépkocsi szélvédőjén átesve, csúszó, guruló mozgás közben szenved el a vélhetően kisebb sérüléseket, hanem az autó oldalának csapódva mozgási energiája egyszerre, ezáltal nagyobb sérülést okozva nyelődik el.

A fellebbezés rámutat, hogy felperes 2009. február 23. napján kelt iratában a kórházi használatra vásárolt ingóságok címén előterjesztett kárigényét 52.500,- forintra és ennek 2005. augusztus 30. napjától járó kamataira emelte fel. Utalt arra, hogy a bíróságnak is ismerettel kell rendelkeznie a köznap ruházati cikkek áráról. A kórházba kerüléssel szükségessé váló ruhaneműk vásárlásának a ténye igazolt, azok köre és költsége pedig mérlegeléssel a Pp.163.§.(3) bekezdése alapján meghatározható.

Az ápolási költségek körében elutasított kereseti követelésrész tekintetében a felperes rámutatott, hogy az elsőfokú bíróság a kialakult joggyakorlattal ellentétesen, okszerűtlenül hozta meg döntését. A balesettel kétséget kizáróan okozati összefüggésben lévő és a családtagok által kifejtett ápolási többletmunka a károkozó javára nem elszámolható.

Nem szolgálhat a kárfelelősség alóli mentesülésére az a körülmény, hogy az ápolási munkát és a háztartási munkát a felperes mellett nem fizetett alkalmazott, hanem hozzátartozói, idejük és többletenergiáik ráfordításával maguk végezték.

A háztartási kisegítői járadék igény elutasításával kapcsolatosan a korábbiakban kifejtettek mellett előadta, hogy felperes elvesztette az életviteléhez szükséges

teljesítőképességének orvosszakértő által bizonyított mértékű hányadát. Ezen értéket képviselő, kieső teljesítményt folyamatosan - felperes élete végéig - külső segítséggel lehet pótolni. Ezen „kiesett munkaérték” a járadékkövetelés alapjául szolgál.

Az elutasított többleterő-kifejtési járadékigényét a felperes akként összegezte, hogy 2007. március 17. napjától kezdődően 35 %-os munkaképesség-csökkenését alapul véve, az igazolt nettó béreinek - mérlegelés szerint - 20 %-ával egyező összeg megfizetését kérte. 2008. évben az elért 910.986,- forint nettóbér alapján 182.197,- forint, 2009.évben 1.119.130,- forint nettó bért figyelembe véve 223.826,- forint, illetve 2010. évben elért 1.286.580,- forint nettó bér után számolt 257.316,- forint összeg elmaradt járadékként való megfizetését kérte. 2011. évtől kezdve a 2010. évi bér alapulvételével havi 107.215,- forint nettó jövedelemből kiindulva havi 21.443,- forint megtérítésére tartott igényt.

Kifejtette, hogy a többleterő-kifejtésnek, mint önálló és kártérítési kompenzációt igénylő hátránynak, nem lehet előfeltétele a korábbi munkavégzés, illetve a baleset előtti jövedelem változása sem. Amennyiben azonos összegű jövedelmet a sérült ember többletenergiaikkal tud megszerezni egészséges társaihoz illetve a baleset előtti állapotához képest, úgy számára ez a baleset következményeként előállt és a teljes reparáció elve szerint kompenzálandó hátrány.

Felperes fellebbezésében sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság ítéletében nem indokolta a pert megelőzően felperes által viselt 360.000,- forint ügyvédi költség és 72.000,- forint szakértői díj elutasítását. Az elsőfokú eljárásban megjelölt két jogcímet (kártérítés, perköltség) fenntartva, kérte az ítélet elutasító rendelkezésének megváltoztatását és alperes e körben történő marasztalását.

A felperes fellebbezése részben megalapozott, az I.r. alperes fellebbezése megalapozatlan.

Az ítéletábra megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a szükséges körben lefolytatta, a bizonyítékokat okszerűen és a Pp.206.§-ban írtaknak megfelelően értékelve helyes tényállást állapított meg, amelyből levont jogi következtetései részben helytállóak.

Osztotta az ítéletábra felperes álláspontját, miszerint a baleset bekövetkeztében, a sérülések kialakulásában, így a kár bekövetkeztében és mértékében közrehatása nem állapítható meg.

A Ptk.340.§. (1) bekezdése alapján nem kell megtéríteni a kár azon részét, amely a károsult felróható magatartása következtében állt elő.

Helytállóan hivatkozott a felperes arra, hogy a Ptk.346.§.(1) bekezdés, 339.§., 340.§. és Pp. 164.§. együttes értelmezéséből következően alperesnek kellett bizonyítania,

hogy a kár egy része a felperes sebesség-túllépése okán a felperes közrehatása következtében állt elő. Alperes ezen bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget.

Orvosszakértői módszerekkel nem bizonyítható (alperes ez irányú további bizonyítási indítványt nem is terjesztett elő), hogy sebesség-túllépés hiányában a felperes a balesetben enyhébb, esetlegesen 8 napon belül, vagy maradandó fogyatékoság nélkül gyógyuló, későbbi életvitelére kevésbé kiható sérüléseket szenvedett volna. Ezért a 20 %-os felperesi közrehatás figyelembevétele az egyes kártételek megállapításánál nem indokolt.

A fentiekre tekintettel az ítéletábra teljes egészében megalapozottnak látta a felperes látogatási többletköltség címén 15.000,- forint összegben előterjesztett kárigényét, az élelemfeljavítás költsége címén igényelt 172.250,- forintot, az 55.000,- forint összegű fizioterápiás költséget, a bioptron-lámpa 371.000,- forintos teljes költségét, valamint a havi 8.000,- forintos gyógyszerköltség járadékot. I.r.alperes hátraléka gyógyszerköltség címén

2005. augusztus 30. napjától 2011. április 30. napjáig összesen 462.000,- forint - figyelembe véve az I.r.alperes által ezen a címen térített 82.000,- forint összeget is. Az ítéltábla ezen összegek és - az elsőfokú ítéletben is megállapított - kamatok megfizetésére kötelezte az I.r. alperest.

A baleset miatt szükségessé vált kórházi kezelés indokolta a felperes által megjelölt ruházati cikkek és használati tárgyak megvásárlását (hálórúha, papucs, cd-lejátszó), így a károsodás ténye igazoltnak tekinthető. A megvásárolt ingóságok költsége - figyelembe véve a ruházati cikkek közismert árát - nem haladja meg az indokolt és köztudomású mértéket, ezért a kórházi ingók költsége címén érvényesített 52.500,- forint kár felmerülését a másodfokú bíróság bizonyítottan látta.

A másodfokú bíróság a felperes ápolási díj címén előterjesztett 240.000,- forint összegű kárigényét 200.000,- forintban látta megalapozottnak.

Téves az elsőfokú ítélet azon érvelése, miszerint a felperes oldalán jelentkező ápolási költség kárként az okból nem vehető figyelembe, mivel azt a hozzátartozók ingyenesen végezték. A hozzátartozók segítségnyújtása nem a károkozó kártérítési kötelezettsége alóli mentesítésére irányult. Az ápolás-gondozás kétséget kizáróan értéket képvisel, amelynek ellenértékét a károkozó akkor is köteles a károsult javára megtéríteni, ha azt a hozzátartozók ingyenesen végezték.

A beszerzett orvosszakértői vélemény a kórházból kijöveteltől számított két hónap időtartamban indokoltnak tekintette a felperes teljes körű, a legalapvetőbb életszükségletekre is kiterjedő ápolását. Az ezt követő további két hónap alatt a jobb felső végtagjának sérülése miatt bizonyos élettevékenységekben segítségre szorult. 2005. szeptember-október hónapban a felperes ápolása napi 8 órában, ezt követően 2005. november-december hónapokban napi 2 órában tekinthető alátámasztottnak. A felperes által megjelölt 500,- forintos ápolási óradíjat a másodfokú bíróság részben a közismert adatok, részben a felperes által csatolt egyéb perekben figyelembe vett

óradíjak összevetésével indokoltnak találta. Ebből következően a 2005. szeptember-október hónapokra ápolási-gondozási díj 60 nap X 8 óra X 500,- forint/óra, azaz 240.000,- forint összegben számolható el. A 2005. november-december hónapokra 60 nap X 2 óra X 500,- forint/óra, azaz 60.000,- forintban állapítható meg. Figyelembe véve, hogy az I.r. alperes a gondozási díj címén a felperes részére 100.000,- forintot megfizetett, így az alperes ápolási-gondozási díj címén további 200.000,- forint megfizetésére köteles.

A háztartási kisegítő iránti járadékigényt a felperes 2006. március 1. napjától kezdődően terjesztette elő. Az ápolási díj iránti kárigény jogalapja körében kifejtettek a háztartási kisegítő igénybevételeivel felmerülő költségekre is irányadók. (BH 2009. évi 209.) A károkozó az arra rászorult károsult javára végzett háztartási tevékenység ellenértékét is a Ptk.355.§.(4) bekezdése alapján megfizetni köteles.

A beszerzett orvosszakértői vélemény, illetőleg az orvosszakértő tárgyaláson történő személyes meghallgatása (49. jkv.) alapján az állapítható meg, hogy a felperes az ápolás és a gondozás időszaka alatt kétséget kizáróan háztartási kisegítőre szorult.

A balesetet követő négy hónapon túli időtartamra háztartási kisegítő alkalmazása - napi rendszerességgel - már nem volt indokolt, azonban a szakértő nyilatkozata és a tanúvallomások alapján ("B", "C") megállapítható, hogy a felperes a továbbiakban is hátrányokat szenved a háztartási munkák elvégzésében. A felperes csuklóizületi mozgáskorlátozottsága, térdizületi degenerációja a huzamosabb ideig tartó álló testhelyzet nehézsége miatt a fokozott terheléssel járó háztartási tevékenységekben (nagytakarítás, nagybevásárlás, ablaktisztítás) időnként kisegítőre szorul, amely többletköltséget okoz. Ezen költségek kompenzálására a háztartási kisegítő járadék megállapítása indokolt. A kisegítő járadék összegszerűségét a másodfokú bíróság havi 10.000,- forintban mérlegelte annak figyelembevételével, hogy a felperes által csatolt gazdasági szakértői véleményekben megjelölt 800,- forintos óradíj köztudomású, a háztartási, takarítási munkákra általánosan elfogadottnak tekinthető, és azon háztartási tevékenységek havi óraszama, amelyekben a felperes segítségre szorul, havi 10-12 órában határozható meg.

Helytállóan utasította el az elsőfokú bíróság a felperes többleterő-kifejtés iránti járadékigényét. Téves azon felperesi álláspont, miszerint a többleterő-kifejtés járadékát önmagában az a körülmény megalapozza, hogy a csökkent munkaképességű, balesetet szenvedett ember azonos összegű jövedelmet egészséges társaihoz képest csak többletenergiákkal tud elérni. Ebből eredően - a fellebbezésben kifejtettek szerint - a felperes korábban szerzett jövedelmeinek nem tulajdonít perdöntő jelentőséget.

A Ptk.356.§.(1), (3) bekezdéseinek együttes értelmezéséből azonban - az elsőfokú bíróság által helyesen kifejtettek szerint - az következik, hogy a többleterő-kifejtési járadék megállapíthatóságához több tényező (baleset előtti és baleset utáni jövedelmek összevetése, munkaképesség-csökkenés mértéke, a korábban és a balesetet követően betöltött munkakör jellege, az adott helyen és időben, a balesetet szenvedett által is

betölthető egyéb munkalehetőségek, az adott jövedelem elérése rendkívüli munkateljesítménnyel történik-e stb.) együttes, egyedi esetre vetített vizsgálata szükséges. A felperes által általános jelleggel is alkalmazhatóként kifejtett érvelés jelen esetben nem fogadható el.

Nem hagyható ugyanis figyelmen kívül nemcsak a korábban elért jövedelem (amennyiben volt ilyen), hanem a sérült ember által a balesetet követően ellátott munkakör jellege sem. Bizonyos tevékenységek a csökkent munkaképességű személy által is fokozott erőfeszítés nélkül végezhetők, míg más munkakörök ellátására egyáltalán nem, vagy csak fokozott erőfeszítéssel képes. Amennyiben a balesetet szenvedett személy korábbi jövedelemszintjét elérni, korábbi munkakörét ellátni nem tudja, a Ptk.340.§-ből eredő kötelezettsége, hogy maradék munkaképességét az adott körülmények között megfelelő munkatevékenység és munkakör választásával optimálisan kihasználja. Amennyiben csökkent munkaképességével is ellátható feladatkörével a korábbi jövedelemszintjével azonos jövedelmet rendkívüli

munkateljesítmény nélkül ér el, úgy a többteleterő járadék iránti igény akkor sem lehet megalapozott, ha egyébként a balesetet szenvedett személy munkaképesség-csökkenésének mértéke orvosszakértőileg alátámasztott.

Jelen esetben a felperes 35 %-os munkaképesség-csökkenése nem volt vitatott, orvosszakértői vélemény által alátámasztott az a tény is, hogy a felperes állatorvosi rendelőben végzett asszisztensi tevékenységét, illetőleg kutyakozmetikus munkáját csak fokozott erőfeszítéssel tudná elvégezni. Figyelembe véve azonban a felperes munkaköri leírását, a felperesnek értékesítési munkatársként ellátandó tevékenységét (munkaköri leírás, F/12.melléklet) az állapítható meg, hogy felperes által ellátandó feladatok nagy része számítógép előtt végzett munkát, illetve könnyű fizikai munkát igényel (web-áruház kezelése, honlap kezelése, árukísérő iratok kiállítása, raktárkészlet vezetése, árazás, nem fizető vevők felszólítása, adminisztráció, pénztárkezelés, reklamációk kezelése, ügyfél-kommunikáció stb.). Felperes hozzátartozóinak tanúvallomásából levonható az a következtetés, hogy felperes munkájának ellátása jelentős mértékben elfárasztja, igénybe veszi. A tanúvallomások, a felperesi nyilatkozat és a felperes munkaköri leírásának együttes értékeléséből azonban nem állapítható meg, hogy a felperes a jelenlegi munkakörét csak rendkívüli munkateljesítménnyel tudja betölteni. A felperes többteleterő-kifejtési járadék iránti igénye tehát nem csak a balesetet megelőzően elért jövedelem igazolásának hiányában nem megalapozott, hanem az okból sem, hogy ítéleti bizonyossággal nem állapítható meg, hogy jelenlegi munkakörének ellátásához folyamatos, átlagot jelentősen meghaladó, rendkívüli munkateljesítmény szükséges.

A 360.000,- forint összegű ügyvédi költségből álló kárigényt a bíróság azért utasította el, mivel a sértetti képviselő díja - amely a büntetőeljárásban bűnügyi költségként érvényesíthető (23/2003.(VII.1.) IM-BM-PM.r.) - nem különül el a per előtti egyeztetés - kárként felmerülő - költségétől, így annak összecszerűsége nem bizonyított.

A kereseti kérelemben írtak alátámasztására a szakvélemény beszerzése indokolt volt, annak költsége a felperesnél kárként merült fel, így a bíróság I.r. alperest annak járulékokkal együtt történő megfizetésére kötelezte.

Az I.r. alperesi fellebbezésre tekintettel az ítéletábla kiemeli, hogy az elsőfokú bíróság a Ptk.355.§.(4) bekezdése alapján helytállóan mérlegelte a felperes oldalán bekövetkezett nem vagyoni károk kompenzálására alkalmas összeg mértékét.

Nyomatékkal értékelendő, hogy felperes a baleset bekövetkeztekor mindössze 23 éves volt, aktív, sportos életmódjáról le kellett mondania, szabadidős tevékenységeit nem tudja végezni, választott pályáját (állatokkal, kutyákkal dolgozott) módosítania kellett és csökkent munkaképességéhez igazodó munkát kell ellátnia. A balesetből eredő maradandó fogyatékoságok egyike (szülőcsatorna szűkülete) felperest megfosztja a természetes úton történő szülés lehetőségétől. Ezen körülmények - az elsőfokú ítélet indokolásában kifejtettek mellett - önmagukban alátámasztják a nem vagyoni kárpótlás összesen 3.000.000,- forintos összecszerűségét.

Az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253.§.(2) bekezdése alapján a nem vagyoni kárpótlásra vonatkozóan helybenhagyta, míg a vagyoni károk tekintetében részben megváltoztatta.

A felperesi fellebbezés nagyrészt eredményre vezetett, így a felperesi pernyertesség aránya az elsőfokú eljárásban meghatározott 68 % helyett 90 % mértékre emelkedett figyelemmel arra is, hogy az I.r.alperes által az 1.000.000,- forint összegű nem vagyoni kárigény elutasítására irányuló fellebbezés nem megalapozott.

Az elsőfokú bíróság a pertárgyérték 2.288.234,- forint összegének meghatározásánál nem vette figyelembe a büntetőeljárásban sértetti képviselettel és a polgári ügyben a per előtti egyeztetéssel kapcsolatosan felmerült költségek megtérítésére irányuló kárigényeket, és a többleterő-járadék tekintetében a felperesi keresetmódosítást. Ezeket összegezve a pertárgyérték 2.746.000,- forintban állapítható meg. Ennek alapján a feljegyzett elsőfokú eljárási illeték összege 165.000,- forint. A nem vagyoni kártérítés után számított I.r.alperesi fellebbezési illeték 60.000,- forint. A felperesi fellebbezés illetéke 25.000,- forint.

A másodfokú bíróság a Pp.81.§.(1) bekezdés alapján kötelezte az I.r.alperest a 32/2003.(VIII.22.) IM.rendelet 2.§.(2) bekezdése alapján - a 2008. október 14-én kelt megállapodás, a pertárgyérték viszonylag alacsony összege, valamint a pernyertesség mértéke figyelembevételével - megállapított mértékű 500.000,- forint + áfa = 635.000,- forint összegű ügyvédi munkadíjból álló első- és másodfokú perköltség megfizetésére.

Az I.r.alperes 148.500,- forint feljegyzett elsőfokú eljárási illetéket (90 %) és 82.500,- forint fellebbezési illetéket és 120.500,- forint előlegezett szakértői díjat köteles az állam javára megfizetni. Az illeték és az állam által előlegezett költség felperesre eső hányadának viselése alól az ítélet tábla a felperest a 6/1986. (VI.26.) IM.rendelet 15.§.(2) bekezdés alapján mentesíti, így ezeket az állam viseli.

Győr, 2012. július hó 3. napján

Dr. Lezsák József sk.
a tanács elnöke

Dr. Sarmon Hedvig sk.
előadó bíró

Dr. Szalay Róbert sk.
bíró

A kiadmány hitelül:

Kiadó